

Vixilancia epidemiolóxica do VIH-sida en Galicia 2013

Novos diagnósticos de infección polo VIH: 2004-2012

Casos de sida: 1984 -2012

Mortalidade polo VIH-sida: 1984-2010

Probas de detección rápidas do VIH: 2011-2012



Índice

PRESENTACIÓN	3
RESUMO EXECUTIVO	5
NOVOS DIAGNÓSTICOS DE INFECCIÓN POLO VIH	7
METODOLOXÍA	7
RESULTADOS	8
CASOS DE SIDA	9
METODOLOXÍA	9
RESULTADOS	10
MORTALIDADE POLO VIH-SIDA	11
METODOLOXÍA	11
RESULTADOS	12
PROBAS DE DETECCIÓN RÁPIDAS DO VIH	13
METODOLOXÍA	13
RESULTADOS	14
CONCLUSIÓNS	15
TÁBOAS	
Táboas dos novos diagnósticos de infección polo VIH	
Táboa 1. Número de diagnósticos VIH por categoría de transmisión. Galicia 2004-2012. ...	17
Táboa 2. Porcentaxe de diagnóstico tardío nos novos diagnósticos VIH segundo os grupos de idade e principais categorías de transmisión. Galicia 2004-2012.	17
Táboas de casos de sida	
Táboa 3. Número de casos de sida por categoría de transmisión en homes. Galicia 2004-2012.	18
Táboa 4. Número de casos de sida por categoría de transmisión en mulleres. Galicia 2004-2012.	19

Táboas da mortalidade polo VIH-sida

Táboa 5. Defuncións polo VIH-sida. Número e taxa por 100.000 habitantes, segundo o sexo. Galicia 2004-2010.	20
--	----

Táboas das probas de detección rápidas do VIH

Táboa 6. Probas rápidas anónimas do VIH segundo sexo, idade e principais prácticas de risco. Galicia 2011-2012.	21
--	----

FIGURAS

Figuras dos novos diagnósticos de infección polo VIH

Figura 1. Incidencia de VIH e sida por ano de diagnóstico. Galicia 2004-2012 e España 2004-2011.	23
Figura 2. Número de diagnósticos VIH por ano e categoría de transmisión. Galicia 2004-2012.	23
Figura 3. Porcentaxe de diagnósticos VIH en homes segundo o sexo, as principais prácticas de risco e os anos. Galicia 2004-2012.	24
Figura 4. Porcentaxe de diagnósticos VIH en mulleres segundo o sexo, as principais prácticas de risco e os anos. Galicia 2004-2012.	24
Figura 5. Número de diagnósticos VIH en HSH. Galicia 2004-2012.	25
Figura 6. Novos diagnósticos VIH segundo o nivel de CD4. Galicia 2004-2012.	25
Figura 7. Porcentaxe do diagnóstico tardío nos novos diagnósticos VIH nas principais categorías de transmisión. Galicia 2004-2012.	26
Figura 8. Novos diagnósticos VIH segundo o nivel de CD4 e intervalos de idade. Galicia 2004-2012.	26
Figura 9. Número de diagnósticos VIH residentes en Galicia segundo a súa orixe. Galicia 2004-2012.	27
Figura 10. Porcentaxe dos diagnósticos VIH en estranxeiros segundo a área de orixe e principais prácticas de risco. Galicia 2004-2012.	27

Figuras de casos de sida

Figura 11. Incidencia da sida por ano de diagnóstico. Galicia 1984-2012.	28
Figura 12. Porcentaxe de casos de sida segundo o sexo, principal práctica de risco e períodos anuais. Galicia 1984-2012.	28
Figura 13. Enfermidades indicativas de sida máis frecuentes no momento do diagnóstico. Galicia 1984-2012.	29
Figura 14. Porcentaxe de casos de sida en persoas non españolas que residen en Galicia. 1984-2012.	29
Figura 15. Porcentaxe de casos de sida en persoas non españolas segundo a área de orixe e principais prácticas de risco. Galicia 1984-2012.	30

Figuras da mortalidade polo VIH-sida

Figura 16. Taxas de mortalidade polo VIH segundo o sexo e os anos. Galicia 1984-2010. ...	30
---	----

PRESENTACIÓN

A planificación da resposta á epidemia de infección polo VIH require dispor de información sistemática sobre os seus distintos aspectos, polo que neste informe nos referimos aos datos do impacto en Galicia deste problema, tanto nos aspectos globais de infección como da etapa última representada pola aparición dos casos de sida.

O salto cualitativo no rexistro da enfermidade que supuxo o Sistema de Información Galego sobre a Infección polo VIH permitiunos coñecer mellor a súa forma de transmisión e, en consecuencia, adoptar as medidas necesarias para facerlle fronte e diminuír o seu impacto.

Esta nova forma de rexistrar a enfermidade ponnos de manifesto que os patróns de transmisión desta infección están variando, ao igual que ocorre no resto do Estado e no mundo occidental. Mentres que os rexistros anteriores (casos de sida) nos mostraban esta como unha enfermidade vinculada á utilización compartida de material de inxección de drogas, o rexistro de VIH móstranos que actualmente en Galicia a infección polo virus da inmunodeficiencia humana deriva fundamentalmente de relacións sexuais sen preservativo. Destacamos ademais que o diagnóstico de casos de infección polo VIH transmitida entre homes que teñen relacións sexuais con outros homes se incrementa de ano en ano un 14 %.

O coñecemento deste novo patrón epidemiolóxico é, sen dúbida, de suma importancia para o establecemento de medidas de loita contra a enfermidade. É obvio que os mecanismos de prevención –primaria ou secundaria– desta infección son agora diferentes dos que existían inicialmente e a Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública da Consellería de Sanidade adaptou xa as súas estratexias de intervención a esta nova realidade, como é o caso da realización dunha campaña de detección anónima do VIH mediante técnicas rápidas en fluído oral.

A difusión do informe de forma anual é un elemento máis –e importante– para conseguir os obxectivos estratéxicos da Consellería de Sanidade no relativo a esta infección/enfermidade. A utilización deste documento como unha ferramenta máis de traballo por parte dos distintos implicados no manexo desta –desde o ámbito asistencial ou asociativo– permitirá seguir avanzando nesa tendencia descendente xa iniciada hai anos grazas ao traballo de todos e cada un deles.

RESUMO EXECUTIVO

OBXECTIVOS

- Quantificar os novos diagnósticos de infección polo VIH e a súa evolución temporal.
- Quantificar os novos diagnósticos de casos de sida e a súa evolución temporal.
- Describir as características epidemiolóxicas das persoas recentemente diagnosticadas de infección polo VIH.
- Contribuír á vixilancia epidemiolóxica estatal da infección polo VIH.

Ámbito xeográfico, poboación e períodos de estudo

Recóllense os novos diagnósticos de infección polo VIH das persoas residentes en Galicia dende 2004 a 2012 e dos casos de sida dende 1984 a 2012.

Metodoloxía e análise dos datos

Faise unha análise descritiva dos datos que facilitan os médicos en exercicio no ámbito territorial da comunidade galega e envíanse á Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública sen identificadores persoais, polo que é moi posible que non se poidan eliminar todos os posibles duplicados que se puidesen xerar.

As principais variables de análise foron o “ano de diagnóstico do VIH”, o “ano de diagnóstico da sida”, a “idade ao diagnóstico de VIH”, o “sexo”, a “categoría de transmisión”, a “provincia de orixe” e o “número de linfocitos CD4 ao diagnóstico de infección polo VIH”.

Na análise ponse especial atención no diagnóstico tardío, definido como persoas con cifra de CD4 inferior a 350 células/ l na primeira determinación da infección polo VIH.

Principais resultados dende 2004 a 2012

Neste período rexistráronse en Galicia 1.845 novos diagnósticos de infección polo VIH (nestes nove anos presentáronse 738 casos de sida, polo que houbo un 149 % máis de rexistro de infección ca de enfermidade), cunha media anual de 205 infeccións, o que representa unha incidencia anual media de 74 casos por millón de habitantes (por debaixo da incidencia do conxunto das comunidades autónomas españolas que declaran casos actualmente ao Sistema de Información sobre Novos Diagnósticos de VIH Autonómicos, que foi de 93 casos por millón de habitantes e

ano no período 2004 a 2011), dos cales as tres cuartas partes foron homes e a idade media foi de 38 anos.

A práctica de risco máis asociada coa infección polo virus nos nove anos analizados foi a das relacións sexuais no 75 % das veces (40 % heterosexual e 35 % HSH). Pero se consideramos só os homes é máis frecuente a transmisión por relacións homosexuais (75 %: 45 % HSH e 30 % heterosexual) e presentan unha tendencia ao aumento cun cambio relativo –CR– dun 14,7 % anual. As infeccións por compartir material de inxección para drogas supoñen o 20 % dos casos rexistrados de nova infección polo VIH (e presenta unha tendencia descendente, cun CR dun 16 % anual).

O 46 % dos infectados presentaba diagnóstico tardío cando se diagnostican e, ademais, case a metade dos casos de sida rexistrados neste período –máis da metade nos dous últimos anos– coñecía ao mesmo tempo a súa condición de infectado polo VIH e a da súa enfermidade (menos de 6 meses dunha a outra situación).

CONCLUSIÓNS

- As taxas de novos diagnósticos polo VIH son menores ca as do Estado español.
- O virus transmítese maioritariamente por vía sexual.
- A transmisión entre HSH é a categoría maioritaria, cunha importante tendencia ao aumento ano a ano.
- O atraso diagnóstico é importante, maioritariamente cando a transmisión é por manter prácticas sexuais non seguras.

NOVOS DIAGNÓSTICOS DE INFECCIÓN POLO VIH: 2004-2012

METODOLOXÍA

No informe da vixilancia epidemiolóxica da infección polo VIH en Galicia avalíanse os datos sobre as persoas ás que se lles diagnosticou a infección polo virus da inmunodeficiencia humana (VIH) na nosa comunidade e que foron rexistrados no Sistema de Información Galego sobre a Infección polo VIH (SIGIVIH).

Este informe recolle información sobre os novos diagnósticos da infección polo VIH en Galicia durante os anos 2004 a 2012, datos que son facilitados polos médicos en exercicio no ámbito territorial da comunidade galega (tal como se recolle no Decreto 33/2004, do 29 de xaneiro, polo que se crea o SIGIVIH), o que permite coñecer a evolución temporal e xeográfica da infección e a súa distribución entre a poboación con diferentes prácticas de risco.

A información procedente do SIGIVIH complementa e achégalle calidade ao Rexistro Galego da Sida, no que o atraso da aparición da enfermidade con respecto ao momento da infección polo VIH supón un baleiro excesivo na toma de decisións en materia de prevención. Deste xeito, temos información que nos achega ao tempo real, que é o obxectivo perseguido por todo sistema epidemiolóxico de estudo das infeccións.

A información recadada é estritamente confidencial e só se utiliza para os fins expresamente previstos no ficheiro denominado Sistema de Información e Vixilancia de Problemas de Saúde Pública.

Metodoloxicamente faise unha análise descritiva e calcúlanse as taxas de novos diagnósticos de VIH por millón de habitantes, para o que se teñen en conta os diferentes padróns correspondentes a cada ano, e cuxas principais variables de estudo son o “ano de diagnóstico de VIH”, a “idade ao diagnóstico de VIH”, o “sexo”, a “categoría de transmisión”, a “provincia de orixe” e o “número de linfocitos CD4 ao diagnóstico de infección polo VIH”.

Na análise ponse especial atención no diagnóstico tardío, definido como pacientes con cifra de CD4 inferior a 350 células/ l na primeira determinación da infección polo VIH. Á parte, tamén categorizamos o grupo con menos de 200 células/ l, por presentar unha inmunosupresión severa.

Todas as taxas que se citan neste informe de infección polo VIH en Galicia teñen en conta poboacións a partir da interpolación dos datos do padrón correspondente e están referidas ao 1 de xullo de cada ano.

Os datos presentados non se corrixen por atraso na notificación, polo que debemos valorar menos profundamente os datos do último ano de rexistro.

RESULTADOS

En Galicia rexistráronse 1.845 casos de persoas infectadas polo virus da inmunodeficiencia humana entre os anos 2004 e 2012, cunha media de 205 infeccións anuais, o que representa unha incidencia anual de 74 casos por millón de habitantes (figura 1).

Categoría de transmisión

A categoría de transmisión máis frecuente na infección polo VIH nos nove anos analizados foi a das relacións sexuais non protexidas, que supuxo o 75 % dos casos (un 40 % asociado a relacións heterosexuais e un 35 % a relacións entre HSH), e presentan un incremento de peso relativo con respecto aos casos debidos ao intercambio de xiringas entre UDI, que supoñen a segunda categoría de afectados do período, cun 20 % dos infectados (figura 2).

Entre os homes a transmisión HSH supuxo o 45 % dos novos diagnósticos de infección polo VIH no total do período, sumando a transmisión heterosexual o 30 %. Entre as mulleres, a transmisión heterosexual supuxo a gran maioría, cun 77 % dos novos diagnósticos (táboa 1 e figuras 3 a 5).

Diagnóstico tardío e enfermidade avanzada

Todos os novos diagnósticos de VIH do período tiñan os datos da determinación de linfocitos CD4 cunha mediana de 372 e observouse que o 46 % deles presentaba diagnóstico tardío –DT–, cunha inmunosupresión con < 350 células/ l, e o 29 % tiña enfermidade avanzada –EA–, con menos de 200 CD4 (figura 6).

Se temos en conta as diferentes categorías de transmisión, o DT é maior en infectados por relacións heterosexuais sen protección, onde o 54 % (59 % nos homes e 46 % nas mulleres) dos casos asociados a esta categoría de transmisión son tardíos; algo moi similar sucede en UDI, cun 47 % (50 % nos homes e 36 % nas mulleres), mentres que en HSH a porcentaxe é do 37 % (figura 7). A maior porcentaxe de DT aumenta coa idade, pasando dun 22 % no grupo de menores de 25 anos ata un 73 % nos maiores de 54 anos (táboa 2 e figura 8).

País de orixe

No período estudado, o 19 % dos novos diagnósticos de infección polo VIH (16 % dos homes e 28 % das mulleres) realizouse en persoas orixinarias doutros países (figura 9).

Por categorías de transmisión, os procedentes de Latinoamérica están maioritariamente asociados á transmisión por relacións sexuais non protexidas (96 %: 56 % heterosexuais e 40 % homosexuais). Nos orixinarios de Europa, o 46 % infectouse por compartir material de inxección de drogas (33 % por relacións heterosexuais non protexidas) e nos que viñeron de África a maioría infectouse por relacións heterosexuais non protexidas (figura 10).

CASOS DE SIDA: 1984 – 2012

METODOLOXÍA

O Rexistro Galego da Sida ofrécenos información sobre a evolución desta patoloxía en Galicia. Ao interpretar os datos que se achegan, debemos ter en conta que a incidencia de sida é un indicador da frecuencia e evolución dos estadios avanzados da infección polo VIH na poboación, polo que é clave para a avaliación da efectividade dos tratamentos e da precocidade do diagnóstico da infección polo VIH, pero non achega datos sobre a frecuencia de novas infeccións polo VIH na poboación nin sobre a súa evolución recente. Pódese dar o feito de que aumenten as novas infeccións mentres os casos de sida sigan outra tendencia, como sucede na actualidade.

O informe dos casos de sida declarados ao Rexistro Galego da Sida recolle información sobre os pacientes que foron diagnosticados de sida en Galicia durante os anos 1984 a 2012. Os datos son facilitados polos profesionais sanitarios que fan o correspondente diagnóstico (tal como se cita na Orde do 4 de decembro de 1998 pola que se regula o sistema específico de vixilancia da sida en Galicia). Para a análise epidemiolóxica tamén se inclúen os casos rexistrados fóra de Galicia, pero que pertencen a persoas que residen habitualmente na nosa comunidade e, por outro lado, non son tidos en conta os casos declarados en institucións sanitarias galegas en que o concello de residencia habitual non é galego.

A base de datos que dá lugar a este informe actualízase continuamente, polo que poden existir cambios en anos pasados con respecto a informes anteriores. Ademais, é importante ter en conta o atraso no rexistro dos casos, sobre todo nos casos diagnosticados no último ano (os casos deste informe refírense aos que se declararon ata o 31 de decembro de 2012), debido aos lapsos de tempo que se producen entre o diagnóstico, a declaración e a introdución dos datos no rexistro.

Todas as taxas que se citan neste informe para os casos de sida en Galicia 1984-2012 teñen en conta poboacións intercensuais calculadas polo Servizo de Epidemioloxía da Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública a partir da interpolación entre os datos dos censos e padróns dende 1981 ata 1998 e só dos padróns dende 1999 a 2012, e están referidas ao 1 de xullo de cada ano.

Os datos presentados non se corrixen por atraso na notificación, polo que debemos valorar menos profundamente os datos do último ano de rexistro.

RESULTADOS

Dende que se diagnosticou o primeiro caso de sida en Galicia no ano 1984 e ata o ano 1996, a incidencia da sida mostrou unha evolución moi ascendente. A partir dese momento, a incidencia diminúe de forma considerable, descenso que supón máis do 40 % entre 1997 e 1998. Durante os anos transcorridos do século XXI, a tendencia estabilízase, cunha taxa de incidencia que rolda os 33 casos por millón de habitantes. Dende o ano 2008 notificáronse menos de 100 novos casos anuais, o que mantén a tendencia á estabilización antes comentada, situándose a taxa por debaixo de 30 casos por millón de habitantes cada ano (figura 11).

Categoría de transmisión

A categoría de transmisión máis frecuente ao longo dos anos nos casos de sida declarados en Galicia é a asociada ao consumo de drogas inxectadas, cun 62 % dos casos rexistrados, pero no ano 2009 xa se comeza a observar que os casos por transmisión heterossexual son máis ca os de usuarios de drogas inxectables (UDI). Por outra parte, a transmisión heterossexual é a segunda categoría máis frecuente, cun 22 % no total do período, pero cunha tendencia relativa ao aumento, cousa que non sucede nos UDI, nos cales o seu peso relativo baixa claramente (táboas 3 a 4 e figura 12).

Enfermidades diagnósticas

A enfermidade indicativa de sida máis frecuente no momento do diagnóstico, nos casos acumulados de sida en Galicia dende 1994* a 2012, é a tuberculose diseminada ou extrapulmonar, co 17,5 % das 3.175 enfermidades diagnosticadas, seguida da pneumonía por *Pneumocystis jiroveci*, co 15,8 %, e da tuberculose pulmonar en maiores de 12 anos, co 13,3 % (figura 13).

País de orixe

Ata o ano 1998, a porcentaxe de casos de sida declarados no Rexistro Galego da Sida correspondentes a persoas estranxeiras (nadas fóra de España e residentes en Galicia) era testemuñal, sen superar nunca o 2 % dos casos anuais. No ano 1999 cambiou a tendencia e xa constituíu o 5,3 % dos casos, e entre 2001-2012 representa un 10,4 % dos casos rexistrados (figuras 14 a 15).

(*) No ano 1994 ampliouse a definición de caso sida para a vixilancia epidemiolóxica e engadíronse tres novas entidades: a tuberculose pulmonar en maiores de 12 anos, as pneumonías bacterianas recorrentes (dous episodios ou máis nun período de 12 meses) e o cancro invasivo de colo uterino.

MORTALIDADE POLO VIH-SIDA: 1984-2010

METODOLOXÍA

A supervivencia dos pacientes con infección polo VIH mellorou moito coa introdución dos tratamentos antirretrovirais de alta eficacia, pero esta segue sendo unha patoloxía grave que non ten curación. O seguimento das mortes polo VIH supón un indicador para avaliar a efectividade dos tratamentos e as actividades de prevención dirixidas á loita contra a infección polo virus.

Unha das fontes de información usadas para vixiar a mortalidade polo VIH é a Estatística de mortalidade por causas elaborada polo Instituto Nacional de Estadística (INE). A cobertura é estatal e obtense de maneira similar en todas as comunidades autónomas.

Os ficheiros de datos de defuncións, para codificar a causa básica de morte, usan a clasificación internacional de enfermidades (CIE). Durante o período 1981-1999 producíronse moitos cambios nos criterios de clasificación que lles afectaron ás defuncións polo VIH. Inicialmente usouse a CIE 9.^a revisión, na que non existían códigos específicos para a infección polo VIH, dado que en 1975, cando se estableceu esta clasificación, a infección polo virus era unha doenza descoñecida; non foi ata o ano 1989 cando se definiron códigos específicos para rexistrar as mortes polo VIH.

Por este motivo, ata 1989 as defuncións polo VIH rexistrábanse no grupo 279 (trastornos do mecanismo da inmunidade) e seus códigos (279.1, 279.3, 279.8 e 279.9). A partir de 1989, estableceuse que as mortes polo virus debían incluírse nun dos seguintes códigos: 279.5 (sida), 279.6 (complexo relacionado coa sida) e 795.8 (infección polo VIH). Dende o ano 1999 comeza a aplicarse a CIE 10.^a revisión, na que se inclúen códigos específicos para o VIH (B20, B21, B22, B23, B24 e R75), polo que dende o ano 2000 só se teñen en conta os ditos códigos para o cálculo da mortalidade.

RESULTADOS

En todo o período producíronse en Galicia 2.797 mortes polo VIH (80 % homes, 20 % mulleres). O número de defuncións acadou o seu máximo nos anos 1995 e 1996 para, posteriormente, diminuír axiña nos dous anos seguintes e estabilizarse en menos de 100 mortes anuais no século XXI (táboa 5 e figura 16).

Ao longo dos anos, a taxa de mortalidade foi, de maneira continuada, máis alta en homes ca en mulleres, cun pico máximo no ano 1995, cunha taxa de mortalidade de 10,7 mortes por 100.000 habitantes (17,5 en homes e 4,4 en mulleres), e estabilizarse nos últimos anos en valores que roldan o 2 por 100.000 habitantes.

PROBAS DE DETECCIÓN RÁPIDAS DO VIH: 2011-2012

METODOLOXÍA

Dende a Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública (DXIXSP) ponse en marcha, coa participación dos centros Quérote + da Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado e doutras entidades colaboradoras, o proxecto da detección precoz anónima de VIH en Galicia, que ten por fin promover a realización destas probas rápidas na nosa comunidade. Este proxecto ofrécelles a posibilidade de acceder a elas, de forma anónima, a todas as persoas con prácticas de risco para a infección VIH que así o desexen.

As probas de detección rápida de VIH pódense facer en diferentes mostras, como son fluído oral, sangue, soro ou plasma. A proba seleccionada para este fin foi a que se realiza en fluído oral polas súas implicacións, entre as cales se atopan unha recollida da mostra máis sinxela e con máis aceptabilidade por parte da poboación, menor dotación de infraestrutura técnica, non precisar persoal sanitario para a súa realización, e que se elimina como residuo sólido asimilable a urbano (RSAU).

O obxectivo xeral do proxecto é o de diminuír o atraso diagnóstico da infección VIH en Galicia. E os obxectivos específicos son: diminuír o atraso diagnóstico do VIH en poboacións con prácticas de risco, e que non acoden con frecuencia ao sistema sanitario, mediante a realización dunha proba rápida en fluído oral; facilitar o consello antes e despois da proba do VIH; aumentar as prácticas preventivas nas persoas que acoden a realizar a proba rápida do VIH en fluído oral; facilitar o acceso ao diagnóstico de VIH e ao tratamento antirretroviral.

O proxecto lévase a cabo no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, en localidades de máis de 10.000 habitantes. As probas realizaranse nos locais e dispositivos que faciliten, como entidades colaboradoras, os centros Quérote + da Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado, as asociacións do movemento de resposta social fronte ao VIH/sida e outras institucións que cumpran os requisitos esixidos pola DXIXSP e estean autorizadas para levar a cabo este proxecto de detección precoz anónima de VIH.

RESULTADOS

Entre xuño de 2011 e decembro de 2012 realizáronse 805 probas, das que 21 (2,6 %) foron “reactivas” e dúas presentaron un resultado “non válido”. O 62 % das probas realizadas correspondeu a homes, o grupo de idade máis característico foi o situado entre os 25 e 44 anos, e a práctica de risco máis presente foi a das relacións heterosexuais non seguras (táboa 6).

A maioría das persoas contactadas sentiuse moi satisfeita coa proba, sen presentarse respostas de pouco ou nada satisfeitas (táboa 7).

RESUMO E CONCLUSIÓNS

- As taxas de novos diagnósticos polo VIH son menores ca as do Estado español.
- O virus transmítese maioritariamente por vía sexual.
- A transmisión entre HSH é a categoría maioritaria, cunha importante tendencia ao aumento ano a ano. Por isto, o colectivo de HSH é prioritario para os programas de prevención.
- O atraso diagnóstico é importante, case a metade dos novos infectados, maioritariamente cando a transmisión é por manter prácticas sexuais non seguras. Isto é así a pesar da gratuidade e da confidencialidade da proba diagnóstica, polo que é necesario que a poboación e os profesionais sanitarios sexan conscientes de que calquera persoa que teña prácticas de risco é vulnerable ao VIH e de que é moi importante diagnosticar a infección o antes posible.
- Tras máis dunha década de tratamento antirretroviral de gran actividade –TARGA–, o avance na redución da incidencia de sida en Galicia foi notable. Este descenso, inicialmente espectacular, foise minimizando nos últimos anos.
- A mortalidade polo VIH-sida diminuíu moito a partir de 1996 e estabilizouse nos últimos anos en valores aceptablemente baixos.
- As probas de detección rápidas do VIH mostran unha aceptabilidade importante entre persoas que non adoitan acceder aos servizos sanitarios.

TÁBOAS

Táboa 1: Número de diagnósticos VIH por categoría de transmisión. Galicia 2004-2012.

	UDI	T. heteros.	HSH	Rec. hem.	Rec. sangue	Fillos nai risco	Outros/desc.	TOTAL
2004	76	87	39	0	0	0	8	210
2005	63	88	50	0	0	1	6	208
2006	63	77	62	1	0	0	11	214
2007	43	97	64	1	0	0	10	215
2008	35	93	69	0	0	0	16	213
2009	32	90	83	1	1	1	7	215
2010	14	62	79	0	0	0	14	169
2011	22	71	83	0	0	0	12	188
2012	18	73	117	0	1	0	4	213
	366	738	646	3	2	2	88	1.845

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Táboa 2: Porcentaxe de diagnóstico tardío nos novos diagnósticos VIH segundo os grupos de idade e principais categorías de transmisión. Galicia 2004-2012.

	Casos totais	T. heterosexual	HSH	UDI
menores de 25 anos	22,2%	17,8%	24,2%	15,8%
de 25 a 34 anos	36,7%	35,7%	28,3%	44,4%
de 35 a 44 anos	50,2%	49,6%	39,4%	48,7%
de 45 a 54 anos	59,5%	56,4%	54,0%	58,5%
maiores de 54 anos	73,1%	62,5%	71,4%	100,0%

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Táboa 3: Número de casos de sida por categoría de transmisión en homes. Galicia 2004-2012.

	UDI	T. heteros.	HSH	Receptores hemoderivados	Receptores sangue	Fillos nai risco	Outros/desc.	TOTAL
1984	1	0	0	0	0	0	0	1
1985	3	0	2	2	0	0	0	7
1986	13	0	1	6	0	0	0	20
1987	24	5	1	4	0	1	0	35
1988	53	4	10	2	2	2	1	74
1989	93	5	12	5	2	0	1	118
1990	124	8	21	7	3	0	3	166
1991	142	19	24	8	3	0	8	204
1992	147	22	20	1	2	0	5	197
1993	138	17	18	5	1	1	5	185
1994	184	42	19	3	1	0	4	253
1995	151	33	26	4	0	1	3	218
1996	200	51	26	3	0	0	9	289
1997	127	40	15	2	3	0	9	196
1998	72	27	13	2	0	0	4	118
1999	75	31	8	0	0	0	6	120
2000	62	26	14	1	0	0	9	112
2001	68	22	6	2	1	0	9	108
2002	46	18	14	0	0	0	12	90
2003	41	20	11	0	0	0	5	77
2004	48	21	18	0	0	0	7	94
2005	29	16	15	0	0	0	3	63
2006	36	15	17	1	0	0	4	73
2007	34	19	10	0	0	0	7	70
2008	31	18	19	0	0	0	1	69
2009	21	22	13	1	0	0	1	58
2010	15	15	6	0	0	0	2	38
2011	14	12	11	0	0	1	2	40
2012	10	16	16	0	0	0	0	42
	2.002	544	386	59	18	6	120	3.135

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Táboa 4: Número de casos de sida por categoría de transmisión en mulleres. Galicia 2004-2012.

	UDI	T. heteros.	Receptores hemoderivados	Receptores sangue	Fillos nai risco	Outros/desc.	TOTAL
1984	0	0	0	0	0	0	0
1985	1	0	0	0	0	0	1
1986	6	0	0	0	0	0	6
1987	6	2	0	0	0	1	9
1988	19	1	0	0	0	0	20
1989	12	7	0	2	4	0	25
1990	28	6	0	1	1	0	36
1991	36	6	0	1	0	2	45
1992	40	14	2	0	1	0	57
1993	39	12	1	1	0	1	54
1994	49	22	1	3	0	1	76
1995	48	34	0	2	1	1	86
1996	34	32	0	1	1	5	73
1997	33	25	2	0	2	5	67
1998	18	9	0	0	0	4	31
1999	14	12	1	1	0	3	31
2000	22	16	0	0	0	1	39
2001	12	11	0	1	0	2	26
2002	13	14	0	0	0	1	28
2003	16	11	0	0	1	2	30
2004	11	15	0	0	0	4	30
2005	7	18	0	0	0	3	28
2006	10	14	0	0	0	3	27
2007	14	10	0	0	0	4	28
2008	3	10	0	0	0	0	13
2009	6	11	0	0	0	3	20
2010	6	14	0	0	0	1	21
2011	5	8	0	0	0	0	13
2012	2	9	0	0	0	0	11
	510	343	7	13	11	47	931

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Táboa 5: Defuncións polo VIH-sida. Número e taxa por 100.000 habitantes, segundo o sexo. Galicia 2004-2010.

	Total (N)	taxa por 100.000 habitantes	HOMES (N)	taxa por 100.000 habitantes	MULLERES (N)	taxa por 100.000 habitantes
1984	2	0,07	1	0,08	1	0,07
1985	2	0,07	2	0,15	0	0,00
1986	6	0,22	5	0,38	1	0,07
1987	15	0,55	13	0,99	2	0,14
1988	48	1,76	44	3,33	4	0,28
1989	55	2,01	48	3,64	7	0,50
1990	111	4,06	83	6,29	28	1,98
1991	129	4,73	104	7,90	25	1,77
1992	174	6,38	149	11,32	25	1,77
1993	200	7,32	160	12,15	40	2,83
1994	230	8,40	182	13,80	48	3,39
1995	293	10,69	231	17,51	62	4,36
1996	283	10,35	226	17,17	57	4,02
1997	165	6,04	133	10,14	32	2,25
1998	94	3,44	80	6,10	14	0,99
1999	102	3,73	82	6,25	20	1,41
2000	93	3,40	72	5,48	21	1,48
2001	82	3,00	65	4,94	17	1,20
2002	102	3,72	78	5,91	24	1,69
2003	92	3,34	74	5,59	18	1,26
2004	80	2,90	65	4,90	15	1,05
2005	83	3,00	71	5,33	12	0,84
2006	80	2,89	64	4,80	16	1,12
2007	92	3,31	73	5,44	19	1,32
2008	65	2,33	53	3,93	12	0,83
2009	64	2,29	52	3,85	12	0,83
2010	55	1,97	41	3,04	14	0,97
	2.797		2.251		546	

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Táboa 6: Probas rápidas anónimas do VIH segundo sexo, idade e principais prácticas de risco. Galicia 2011-2012*.

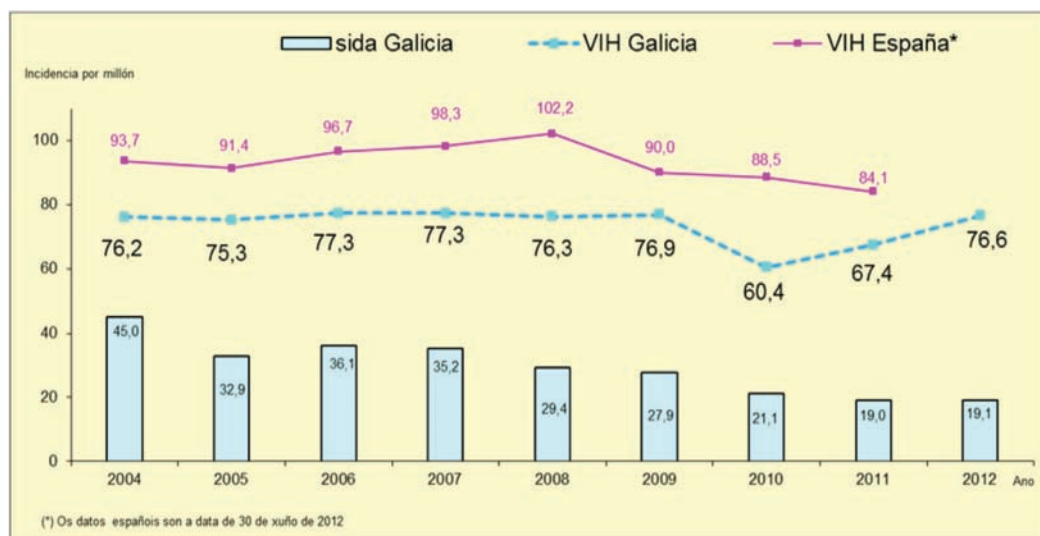
		TOTAL		REACTIVAS		NON REACTIVAS	
		nº	%	nº	%	nº	%
SEXO	homes	497	62%	16	76%	481	61%
	mulleres	305	38%	5	24%	300	38%
	NC	3	0%	0	0%	3	0%
IDADES	16-24 anos	172	21%	4	19%	168	21%
	25-34 anos	342	42%	14	67%	328	42%
	35-44 anos	218	27%	3	14%	215	27%
	45-54 anos	52	6%	0	0%	52	7%
	55-64 anos	17	2%	0	0%	17	2%
	65-74 anos	3	0%	0	0%	3	0%
	>74	0	0%	0	0%	0	0%
	NC	1	0%	0	0%	1	0%
PRÁCTICA RISCO	HSB	176	22%	12	57%	164	21%
	Heterosexual	558	69%	8	38%	550	70%
	UDI	22	3%	1	5%	21	3%
	Outros e NC	49	6%	0	0%	49	6%

(*) xuño de 2011 a decembro de 2012

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

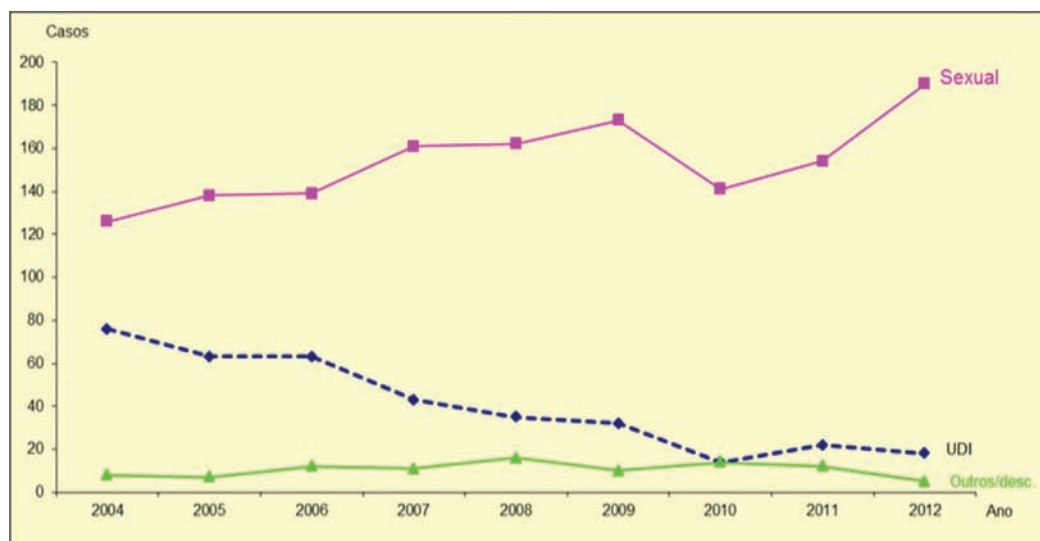
FIGURAS

Figura 1: Incidencia de VIH e sida por ano de diagnóstico. Galicia 2004-2012 e España(*) 2004-2011.



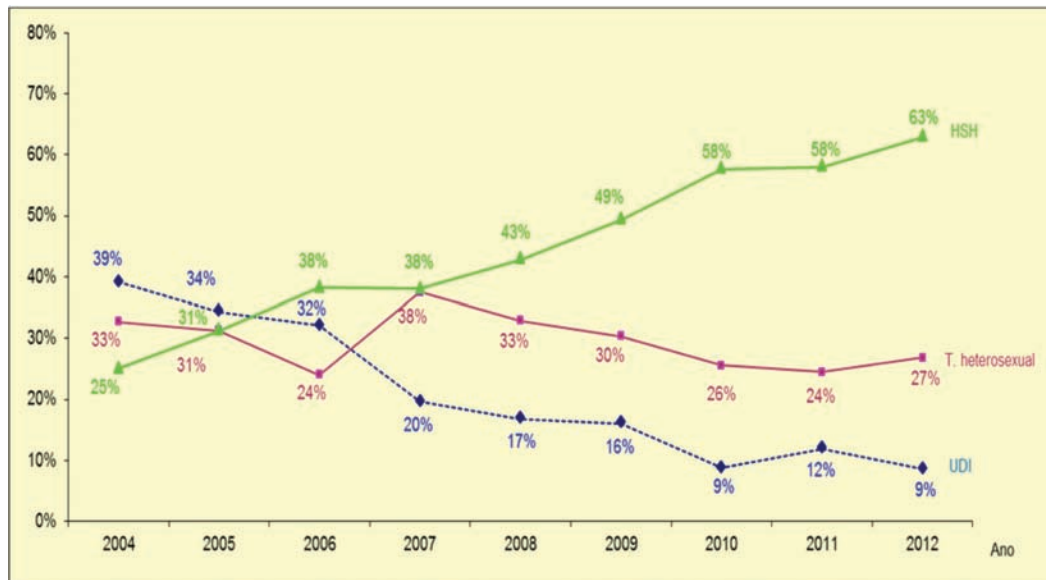
(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 2: Número de diagnósticos VIH por ano e categoría de transmisión. Galicia 2004-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 3: Porcentaxe de diagnósticos VIH en homes segundo o sexo, as principais prácticas de risco e os anos. Galicia 2004-2012.

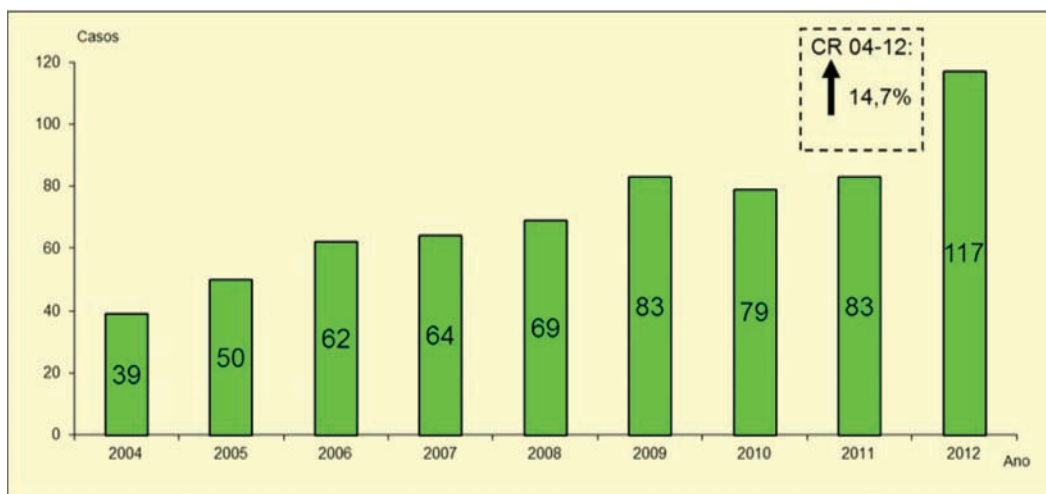


(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

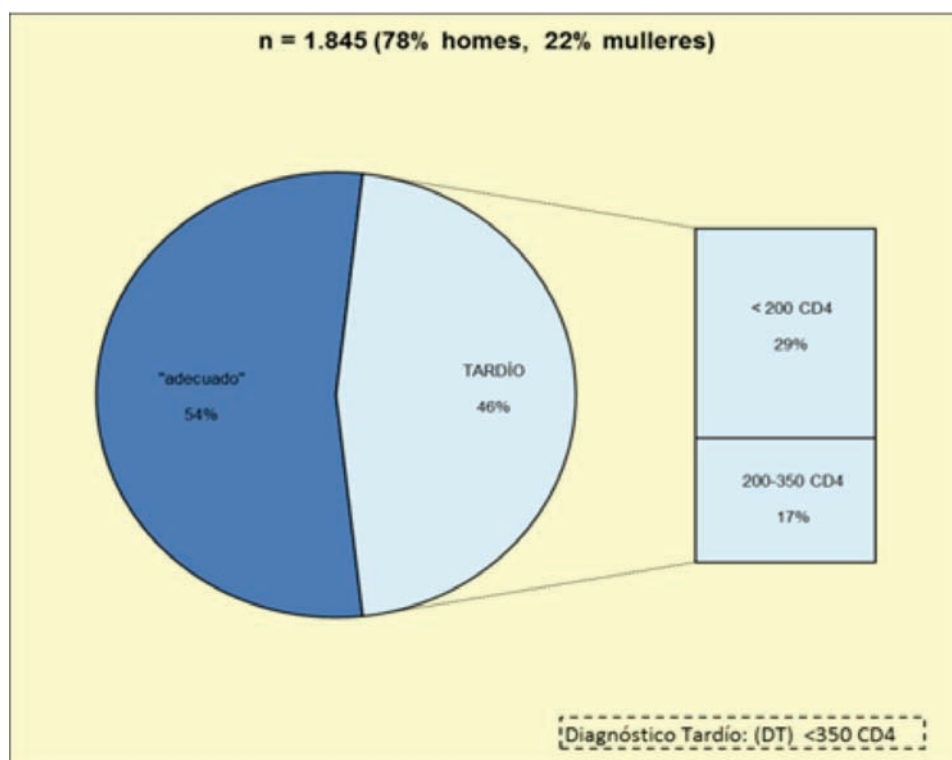
Figura 4: Porcentaxe de diagnósticos VIH en mulleres segundo o sexo, as principais prácticas de risco e os anos. Galicia 2004-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

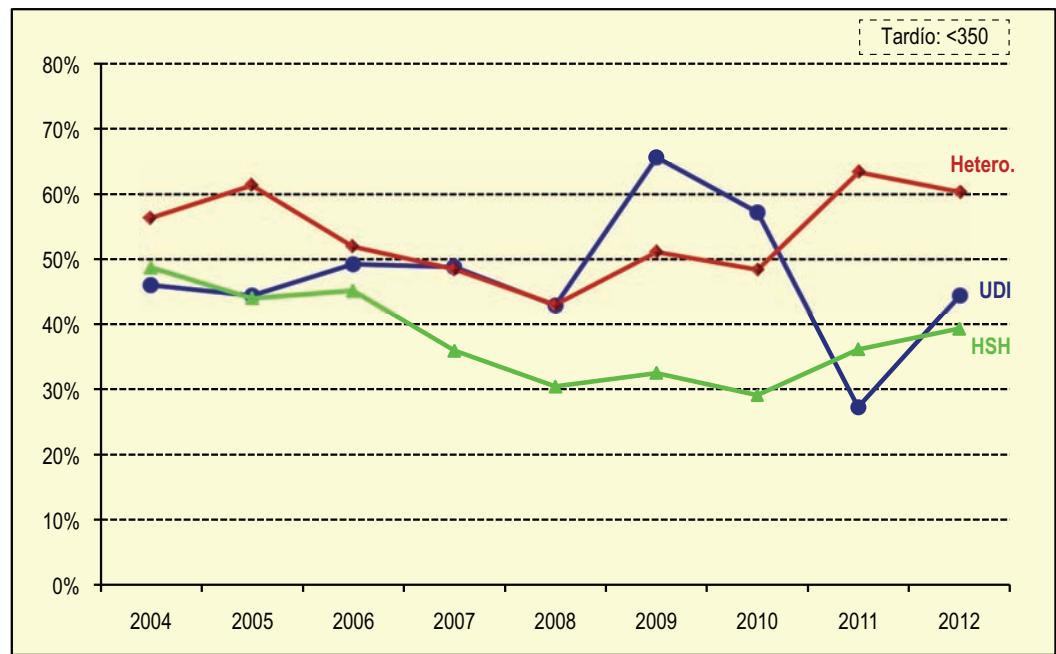
Figura 5: Número de diagnósticos VIH en HSH. Galicia 2004-2012.

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 6: Novos diagnósticos VIH segundo o nivel de CD4. Galicia 2004-2012.

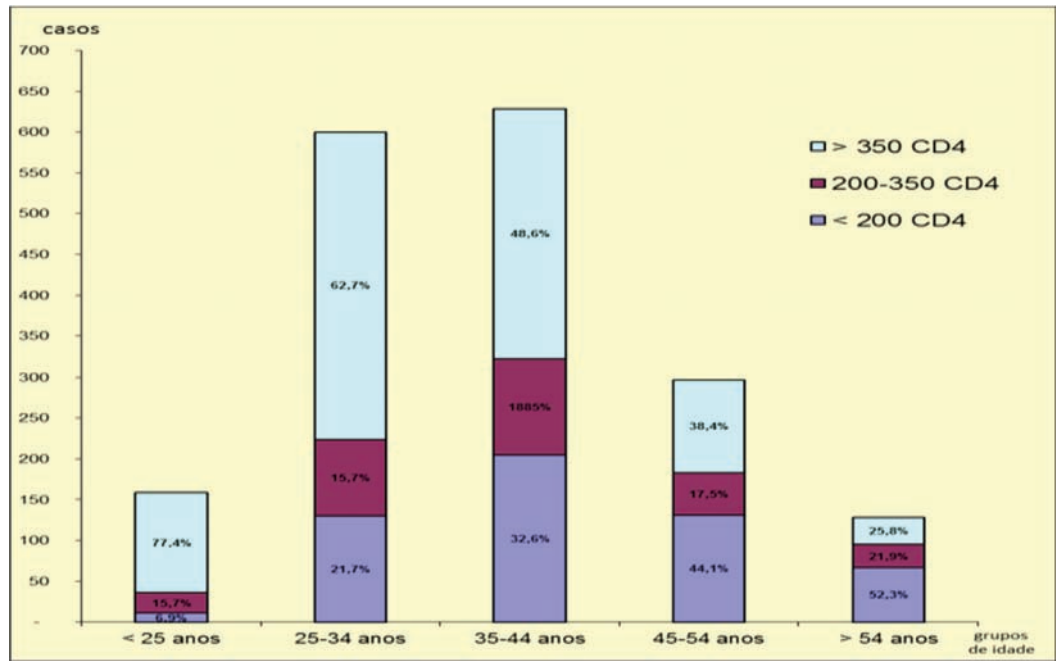
(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 7: Porcentaxe do diagnóstico tardío nos novos diagnósticos VIH nas principais categorías de transmisión. Galicia 2004-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

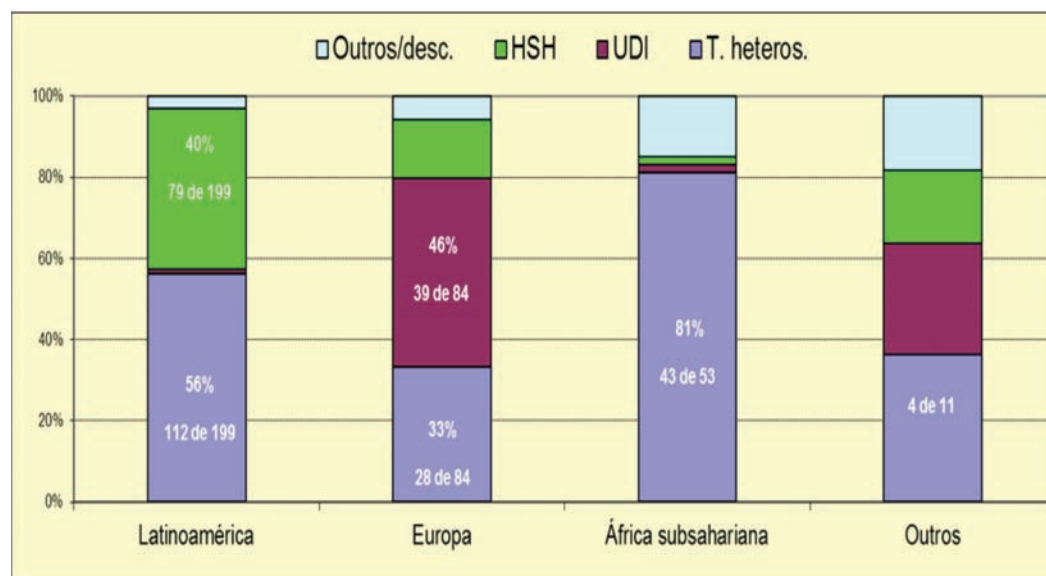
Figura 8: Novos diagnósticos VIH segundo o nivel de CD4 e intervalos de idade. Galicia 2004-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

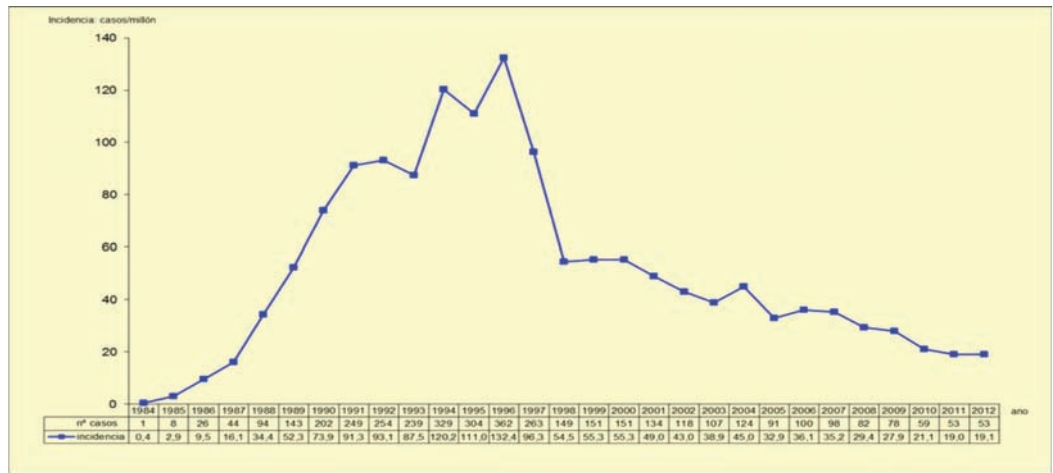
Figura 9: Número de diagnósticos VIH residentes en Galicia segundo a súa orixe. Galicia 2004-2012.

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 10: Porcentaxe dos diagnósticos VIH en estranxeiros segundo a área de orixe e principais prácticas de risco. Galicia 2004-2012.

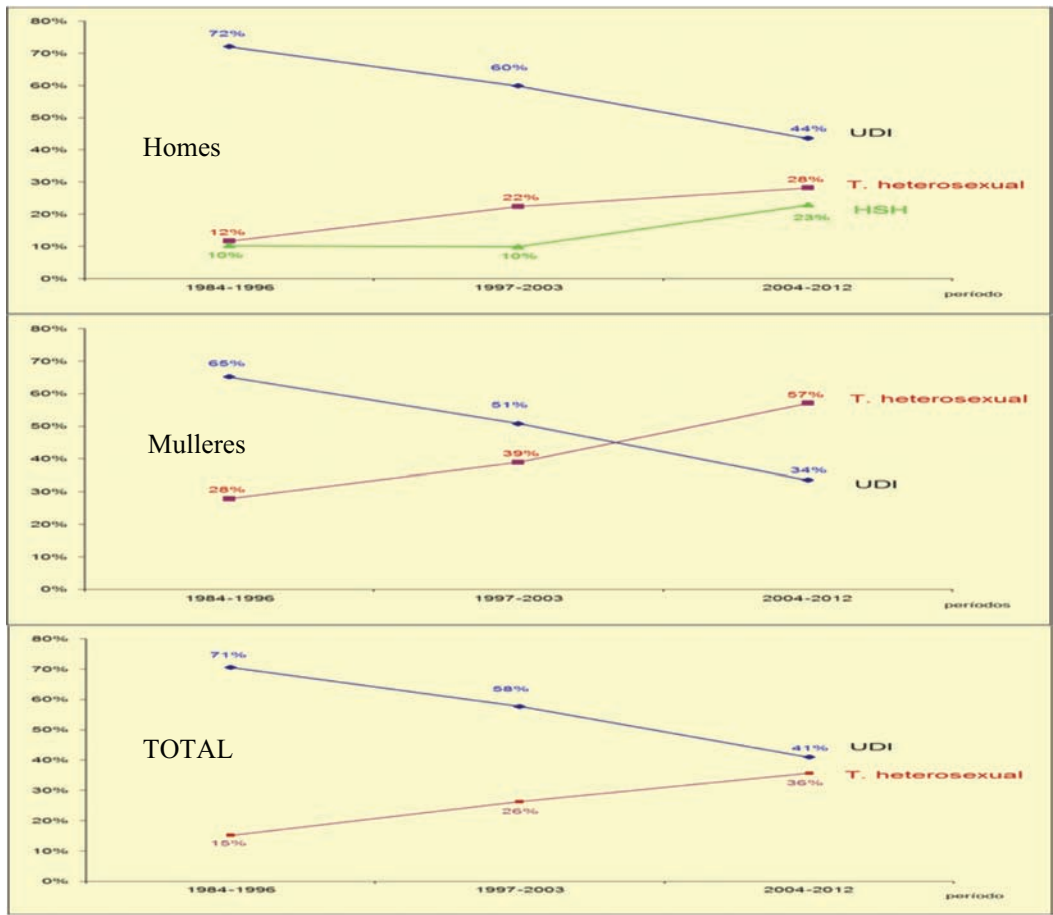
(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 11: Incidencia da sida por ano de diagnóstico. Galicia 1984-2012.

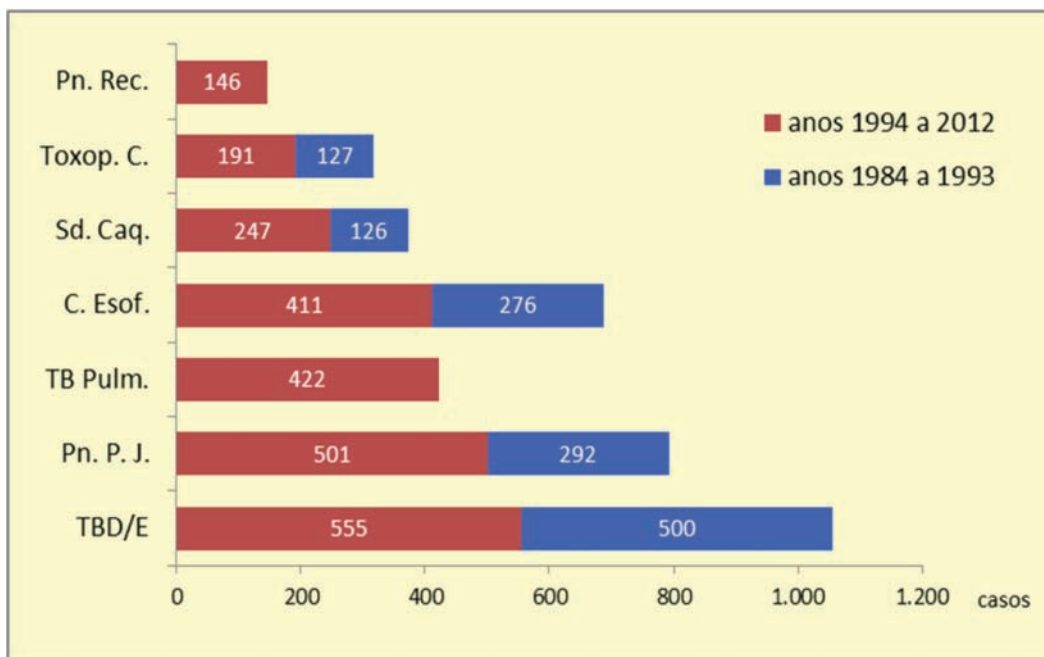


(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

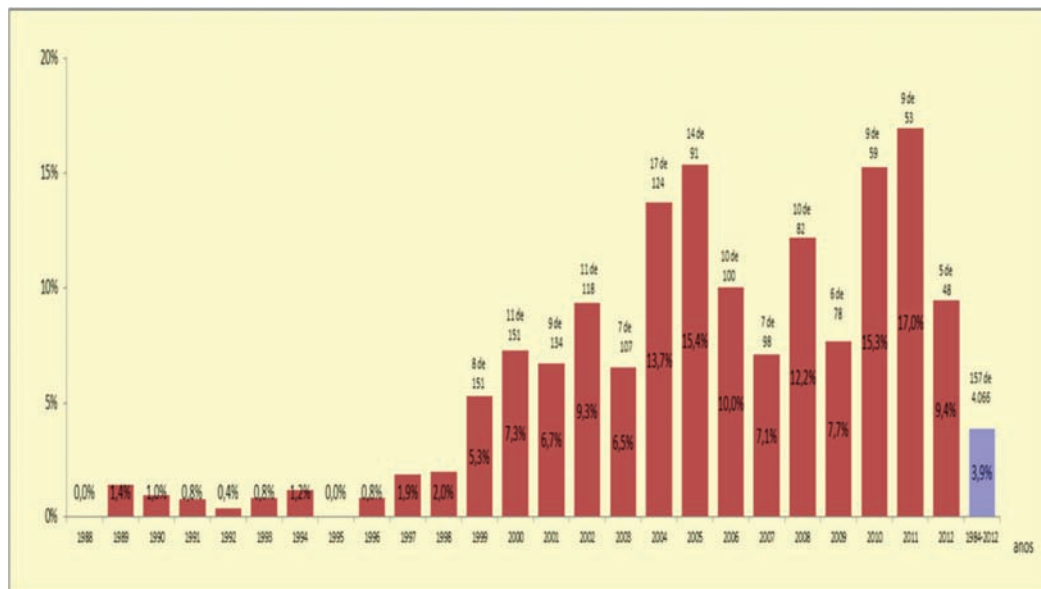
Figura 12: Porcentaxe de casos de sida segundo o sexo, principal práctica de risco e períodos anuais. Galicia 1984-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

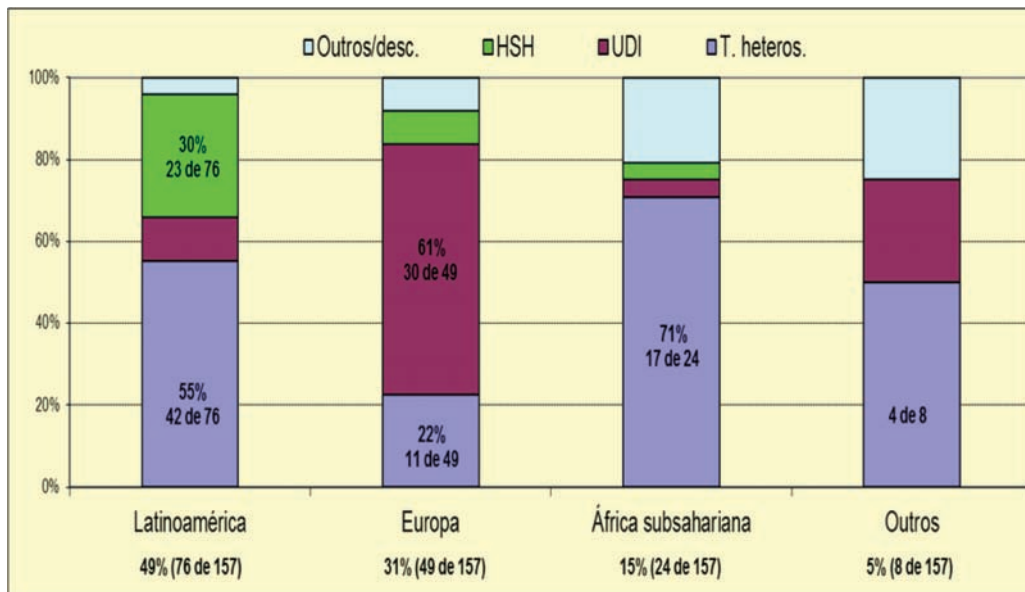
Figura 13: Enfermidades indicativas de sida máis frecuentes no momento do diagnóstico. Galicia 1984-2012.

(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 14: Porcentaxe de casos de sida en persoas non españolas que residen en Galicia. 1984-2012.

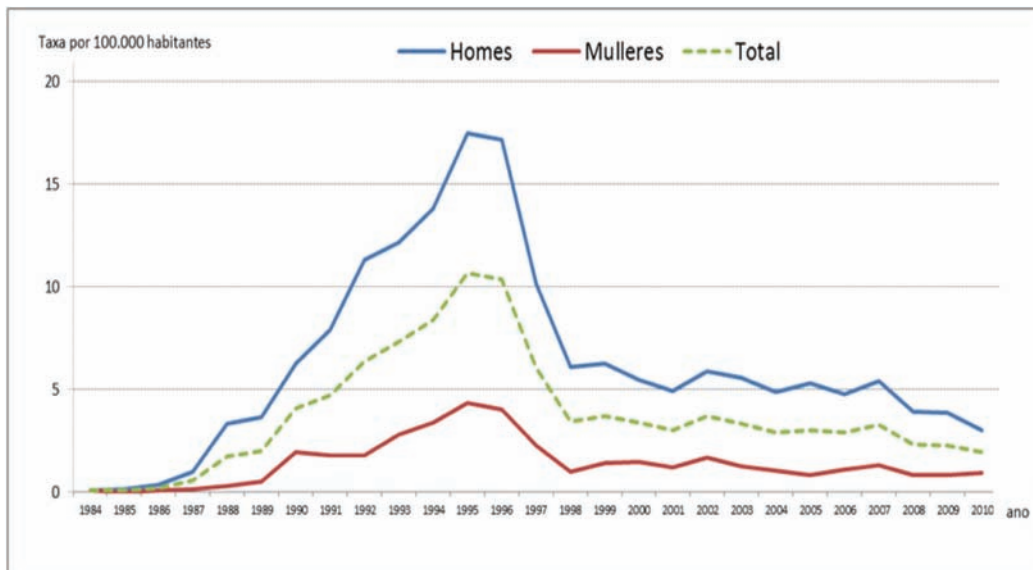
(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 15: Porcentaxe de casos de sida en persoas non españolas segundo a área de orixe e principais prácticas de risco. Galicia 1984-2012.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Figura 16: Taxas de mortalidade polo VIH segundo o sexo e os anos. Galicia 1984-2010.



(DXIXSP: datos o 31 de decembro de 2012)

Estes informes son resultado do esforzo e dedicación dos sanitarios que colaboran coa Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública. A maioría destes profesionais da saúde traballan nos seguintes centros sanitarios:

- COMPLEXO HOSPITALARIO UNIVERSITARIO A CORUÑA
Servizo de Medicina Interna
 As Xubias de Arriba, 84
 15006 A Coruña
 Tel.: 981 178 000
- COMPLEXO HOSPITALARIO UNIVERSITARIO DE SANTIAGO
Servizo de Medicina Interna
 Travesía da Choupana, s/n
 15706 Santiago de Compostela
 Tel.: 981 950 000
- HOSPITAL ARQUITECTO MARCIDE
Servizo de Medicina Interna
 Estrada de San Pedro de Leixa, s/n
 15045 Ferrol
 Tel.: 981 334 000
- HOSPITAL UNIVERSITARIO LUCUS AUGUSTI
Servizo de Medicina Interna
 San Cibrao, s/n
 27004 Lugo
 Tel.: 982 296 000
- COMPLEXO HOSPITALARIO DE OURENSE
Servizo de Medicina Interna
 Rúa Ramón Puga, 54
 32005 Ourense
 Tel.: 988 385 500
- COMPLEXO HOSPITALARIO DE PONTEVEDRA
Servizo de Medicina Interna
 Rúa Loureiro Crespo, 2
 32002 Pontevedra
 Tel.: 986 800 000
- COMPLEXO HOSPITALARIO DE VIGO
Servizo de Medicina Interna do Xeral-Cíes
 Rúa Pizarro, 22
 36204 Vigo
 Tel.: 986 816 000
- **Unidade de Patoloxía Infecciosa do Meixoeiro**
 O Meixoeiro, s/n
 36200 Vigo
 Tel.: 986 811 111
- POLICLÍNICO VIGO, SA (POVISA)
Servizo de Medicina Interna
 Salamanca, 5
 36211 Vigo
 Tel.: 986 413 144

Cita:

Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública. Informe VIH-sida en Galicia 2013. [monografía en internet]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, Consellería de Sanidade; 2013.

http://www.sergas.es/MostrarContidos_N2_T01.aspx?IdPaxina=61154

Edita:

Xunta de Galicia

Consellería de Sanidade

Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública

Realiza:

Difux, S.L.

galicia

Consellería
de Sanidade

Innovación e Xestión
da Saúde Pública

Informes

35

F